

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs - De Appeltuin te Leuven

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	56011
	Instelling	Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs - De Appeltuin
directeur		Miet RECKERS
adres		Weldadigheidsstraat 74 - 3000 LEUVEN
telefoon		016-20.17.62
fax		016-23.05.86
e-mail		secretariaat@appeltuin.be
website/URL		www.appeltuin.be
	Bestuur van de instelling	113902 - Scholengroep 11 Leuven-Tienen- Landen te LEUVEN
adres		Redingenstraat 88 - 3000 LEUVEN
	Scholengemeenschap	120841 - Leuven te KESSEL-LO
adres		Rerum Novarumlaan 1 - 3010 KESSEL-LO
	CLB	114363 - CLB vh GO Leuven - Tienen - Landen te TIENEN
adres		Oude Vestenstraat 14 - 3300 TIENEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	07/02/2011, 08/02/2011, 09/02/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	09/02/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	28/02/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Hilde Bosmans
	Teamleden	Jan Van Eeckhout
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
4.4 Lager onderwijs: leren leren	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	11
5.4 Welzijn	11
5.5 Curriculum	11
5.6 Begeleiding	11
5.7 Evaluatie	13
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	16
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Appeltuin ligt in het centrum van Leuven en werkt volgens de Freinetpedagogiek. De methodiek staat onder meer voor een grote openheid van de geest en een ruime blik op de wereld. In deze school vormt de natuurlijke methode, waarbij er vertrokken wordt vanuit de interesses en ervaringen van de kinderen, het uitgangspunt voor het ontwikkelen en het leren. Hierdoor krijgen de kinderen vele kansen om bezig te zijn met wat er in en rond hen leeft, om dit uit te diepen en hun eigen leerproces te ontwikkelen. Deze aanpak resulteert in een grote betrokkenheid en creëert een motiverend onderwijsleerklimaat waarbij de kinderen uitgedaagd worden om tot echt leren te komen en mee vorm te geven aan wat ze inhoudelijk leren.

Zich ontwikkelen en leren zijn tevens een sociaal gebeuren waarbij de verschillende partijen op een zo gelijkwaardig mogelijke manier met elkaar trachten om te gaan. De leraren beschouwen elk kind als een volwaardig persoon en hebben daarbij respect voor de eigenheid van ieder kind. Hierdoor ervaren de kinderen dat er echt naar hen wordt geluisterd en worden ze aangemoedigd om op een eigen, persoonlijke wijze uiting te geven aan hun gedachten en gevoelens. Samenwerking in groepsverband krijgt eveneens een sterk accent. De leerlingen leren van en met elkaar. Bij het plannen van werk, het maken van afspraken en het oplossen van problemen is iedereen betrokken. De kinderen leren omgaan met onderlinge verschillen, nemen besluiten in overleg en ervaren dat samenleven afspraken inhoudt. Zo leren ze op een positief democratische manier met gezag en macht omgaan.

De Freinettechnieken bieden een rijke voedingsbodem voor een krachtig taalonderwijs en bevorderen een spontane integratie van meerdere leerplandoelen voor het leergebied Nederlands. Met gevarieerde en stimulerende taalsituaties creëren de leraren ruime kansen om de taalvaardigheid van kleuters te ontwikkelen. De recente ontwikkeling van groei- en leerlijnen dragen bij tot een gradueel aanbod van de leerinhouden en bieden mogelijkheden om de leerplandoelen meer gericht na te streven. In de lagere afdeling zijn de leraren ervan overtuigd dat een geregelde consultatie van het leerplan voldoende garanties biedt om alle leerplandoelen na te streven en te bereiken. Ondanks de prominente aanwezigheid van de communicatieve vaardigheden in het hele onderwijsleerproces, worden bepaalde leerplandoelen van luisteren en spreken eerder stiefmoederlijk benaderd en is de aandacht voor de evaluatie en de rapportering ervan eerder summier en weinig doelgericht.

De brede benadering van de omringende werkelijkheid leidt tot veelzijdige en gevarieerde projecten in de kleuterafdeling. Het wereldoriënterend onderwijs start bij de leefwereld en de ervaringen van de kleuters en daagt hen uit om te onderzoeken en te experimenteren. Hierdoor wordt reeds een basis voor het latere leren gelegd. In de lagere afdeling benaderen de leraren 'leren leren' als een actief en constructief proces met brede toepassingsmogelijkheden doorheen het hele klasleven. Binnen de verschillende leergebieden, via coöperatieve en actieve werkvormen en in de sterk uitgebouwde projectwerking krijgen de leerlingen ruimschoots oefenkansen om zelf te leren plannen, zelfstandig te leren werken en allerhande informatiebronnen te hanteren.

De school zoekt haar weg in een sterker gestructureerd en effectief zorgbeleid. Binnen de geïntegreerde zorg neemt het creëren van krachtige leeromgevingen een waardevolle plaats in. De leraren zijn overtuigd van hun rol als eerstelijnszorgverstrekker, maar de concrete omzetting in de praktijk verloopt nog niet optimaal. Een nieuwe wind in het zorgbeleid en veranderende inzichten bij de teamleden bieden mogelijkheden om de bestaande zorgvisie te optimaliseren en een doeltreffend en adequaat zorgbeleid te organiseren.

Op basis van de bijgewoonde activiteiten, de gesprekken en de documentanalyse besluit de inspectie de doorlichting met een positief advies. De Appeltuin levert wezenlijke inspanningen om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden. Het behoort echter nog niet tot de schoolcultuur om op een systematische wijze de effecten van haar onderwijs in kaart te brengen, te analyseren en te interpreteren. De school beschikt slechts over een beperkt aantal objectieve en valide evaluatiegegevens. Gegevens, afkomstig van een online-ouderbevraging, zijn een waardevolle aanvulling voor de bewaking van de onderwijskwaliteit en hebben in een aantal gevallen tot degelijke bijstellingen geleid. Rekening houdend met het engagement van de teamleden, het positieve schoolklimaat en de aanwezige competenties rekent de inspectie erop dat het team de aangereikte werkpunten zal aanwenden om de huidige onderwijskwaliteit te bestendigen en verder te verhogen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
wereldoriëntatie
Lager onderwijs
Nederlands
leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs
Begeleiding
Leerbegeleiding
Socio-emotionele begeleiding

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- werking volgens de principes van de Freinetpedagogiek
- recente wissel zorgcoördinator
- relatief hoog aantal leerlingen met externe zorgondersteuning
- sterke verjonging van het lerarenkorps
- lokalennood

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS- VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

- Het team ontwikkelde recent groei- en leerlijnen voor het leergebied Nederlands. Dit instrument zorgt voor een graduele opbouw in het onderwijsaanbod, biedt garanties voor het nastreven van alle leerplandoelen en geeft een duidelijke invulling weer voor taalontwikkeling, initiatie lezen en initiatie schrijven. Het gebruik van deze groei- en leerlijnen is wisselend. Sommige leraren gebruiken ze als bewakingsinstrument voor het onderwijsaanbod; anderen hanteren deze leerlijnen eerder als een observatie-instrument en streven zo onrechtstreeks de leerplandoelen na.
- De leraren slagen erin om gevarieerde en stimulerende ervaringssituaties te creëren waarbinnen de kleuters ruime kansen krijgen om zich taalvaardig te ontwikkelen. De kleuters worden uitgedaagd om actief aan het communicatieproces te participeren. Illustratief hiervoor zijn de praatronde, de poppenkast, toneelvoorstellingen, schimmenspel, drama ...
- Vrije tekeningen nodigen uit tot een grotere taalvaardigheid. De leraren stimuleren de kleuters om betekenis te geven aan wat ze tekenen. Hierdoor ontdekken kleuters dat ze zich door middel van een tekening kunnen uitdrukken. De leraar noteert kort de uitleg bij de tekening waardoor kleuters al op jonge leeftijd in aanraking komen met schriftelijke communicatie en zo ervaren dat gedachten op papier kunnen worden vastgelegd.
- De inrichting in enkele klassen legt een brede basis voor het latere lezen en schrijven. Het doordacht gebruik van pictogrammen, de aanwezigheid van eenvoudige woordbeelden in combinatie met prenten, het werken met stappenplannen ... hebben een positieve invloed op de ontluikende geletterdheid. Op een speelse wijze worden auditieve taalspelletjes geïntegreerd in het klasgebeuren. Daarnaast gaat er intentionele aandacht naar de inoefening van specifieke leesvoorwaarden.
- Prentenboeken zijn prominent in het klasbeeld aanwezig en ondersteunen de lopende projecten. Het werken met prentenboeken bevordert niet alleen de taalvaardigheid, maar moedigt ook de kleuter aan om binnen te stappen in een wereld vol fantasie en dromen én stimuleert reeds van jongs af een literaire gevoeligheid. 'Samen van boeken genieten' beperkt zich niet uitsluitend tot de klas. De frequente aanwezigheid van kinderen in de winterbibliotheek tijdens vrije momenten vormt een bewijs dat leraren erin slagen om bij leerlingen leesplezier uit te lokken. Het bezoek aan de bibliobus zorgt ervoor dat er geregeld een nieuw boekenaanbod beschikbaar is.
- Door de erg beperkte aanwezigheid van taalzwakke en/of anderstalige kleuters hebben de teamleden nog geen echte visie ontwikkeld over de wijze waarop deze kleuters in de toekomst optimaal opgevangen en begeleid kunnen worden. De teamleden zijn zich ervan bewust dat, mede door het gevoerde LOP-beleid² in de Leuvense regio, de school hier in de nabije toekomst mee geconfronteerd kan worden.
- Op schoolniveau bestaan er geen uniforme afspraken in verband met de observatie en het in kaart brengen van de taalontwikkeling van de kleuter. Gerichte observaties in functie van vooropgestelde taaldoelen zijn voorlopig nog beperkt. De recent ontwikkelde groei- en leerlijn is een eerste stap in een meer gerichte observatie van de kleuter. Het is niet duidelijk in welke mate observatiegegevens aanleiding geven tot gerichte, intentionele en ondersteunende interventies op maat van de kleuter.

² Lokaal Overleg Platform

- Bij de leraren is de bereidheid aanwezig om zich verder te professionaliseren inzake taalonderwijs. Intervisie en collegiale consultatie zijn inherent aan de schoolwerking. De school neemt een positieve houding aan in de omgang met taaldiversiteit en -cultuur. Enkele leraren namen deel aan een studiedag in verband met meertaligheid en taalontwikkeling.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

- Het team ontwikkelde recent groei- en leerlijnen voor de totale ontwikkeling van een kleuter. Het leerplan vormde hierbij het uitgangspunt. De doelen voor het leergebied wereldoriëntatie zijn in de verschillende leerlijnen geïntegreerd. Het gebruik van deze groei- en leerlijnen is wisselend. Sommige leraren gebruiken ze als bewakingsinstrument voor het onderwijsaanbod. Andere leraren hanteren deze leerlijnen eerder als een observatie-instrument en streven zo onrechtstreeks de leerplandoelen na.
- In aansluiting bij de eigen schoolvisie vormt 'de natuurlijke methode' het uitgangspunt voor leren. Het onderwijs begint bij de leefwereld en de ervaringen van de kleuters. De dagelijkse praatronde vormt niet alleen een brug tussen thuis en de school, maar reikt eveneens belangrijke informatie aan in verband met de interesse van de kleuter. Op die manier ontstaan er projecten waarbij de kleuters uitgedaagd worden om te onderzoeken en te experimenteren en ontstaat er een rijke voedingsbodem voor leren.
- De brede benadering van de omringende werkelijkheid leidt tot een rijke en gevarieerde invulling van projecten. De leefwereld eindigt niet aan de schoolpoort. Geregeld vinden er exploratietochten buiten de school plaats of halen de leraren experts naar de klas. Deze aanpak zorgt voor een grote betrokkenheid en draagt ertoe bij dat kleuters van jongs af betrokken worden bij wat er in de wereld gebeurt.
- In de meeste klassen verrijken de leraren doelgericht een aantal hoeken in relatie met het lopende project. De kleuters worden uitgenodigd om materialen mee naar de klas te brengen. Via foto's op de website, de deelgroepvergaderingen, de voorstelling van projecten, de tentoonstellingen, de schoolateliërs ... krijgen de ouders een beeld van het concrete klasgebeuren.
- Een studiedag rond techniek bracht een grotere bewustwording tot stand en zette een aantal leraren aan tot een meer intentionele benadering van dit domein binnen het leergebied wereldoriëntatie. Daarnaast grijpen sommige leraren occasionele voorvallen aan om kleuters technische ervaringen en belevingen te laten opdoen en moedigen ze de kleuters aan tot probleemoplossend denken en handelen en tot verder onderzoek.
- Een hernieuwde studie van meerdere domeinen van het leerplan, gekoppeld aan een kritische reflectie over het onderwijskundige handelen, resulteerde reeds in een aantal bijstellingen rond het gebruik van pictogrammen en kalenders. Dit proces is echter nog niet af. In sommige groepen sluit de visuele voorstelling van de pictogrammen en de kalenders in beperkte mate aan bij het ontwikkelingsniveau van de kleuter en zijn er groeikansen weggelegd om de leerplandoelen rond ruimtebeleving en ruimtelijke oriëntatie sterker in het klasgebeuren te integreren.
- In de algemene informatiebrochure van de school staat te lezen: *De Appeltuin is geen school waar kinderen 's morgens snel worden afgezet en waar de ouder verder alles overlaat aan de leerkracht. Zelf meewerken in de klas geeft de ouder de kans om het eigen kind in de groep te observeren.* Dagelijks zijn er mogelijkheden om informeel informatie met de leraar uit te wisselen. Formele, individuele overlegmomenten blijven voorlopig tot één contact beperkt.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

- Het pedagogisch en didactisch handelen van de leraren is in sterke mate doordrongen van het gedachtegoed van Célestin Freinet. Het gebruik van de Freinettechnieken biedt een rijke voedingsbodem voor een krachtig taalonderwijs en bevordert de implementatie en de spontane integratie van meerdere leerplandoelen voor het leergebied Nederlands.
- De leraren trachten bij de uitwerking van het onderwijsaanbod rekening te houden met de netgebonden leerplandoelen. Het is echter nog geen gewoonte om in alle leeftijdsgroepen een doelgericht aanbod voor luisteren, spreken en creatief schrijven te voorzien en om op een gestructureerde en systematische wijze na te gaan in welke mate de leerplandoelen nagestreefd en gerealiseerd worden. De leraren vertrouwen op hun ervaring en professionaliteit en zijn ervan overtuigd dat een geregelde consultatie van het leerplan voldoende garanties inhoudt om de vooropgestelde curriculumdoelen te realiseren. Het is een uitdaging voor het team om na te gaan in welke mate alle leerplandoelen worden nagestreefd en gerealiseerd.
- De school levert waardevolle inspanningen om de horizontale samenhang van het onderwijsaanbod te garanderen. Vrije teksten zijn vaak het vertrekpunt om samen taal te beschouwen, te lezen en aan spellingonderwijs te doen. Het nastreven van de verschillende deelvaardigheden start overwegend vanuit de leefwereld van de leerlingen of is ingebed in een realistische context. Naast de natuurlijke samenhang binnen het leergebied is een duidelijke relatie met andere leergebieden aanwezig.
- De ontwikkeling van gespreksvaardigheid, als belangrijkste doelstelling van onderwijs in mondelinge vaardigheden, krijgt ruime aandacht. Zo vormen onder meer de praatronde, de projectwerking, de reflectiemomenten ... een natuurlijke context om de spreek- en luistervaardigheden in interactie met elkaar te ontwikkelen. Het nastreven van deze vaardigheden gebeurt voorlopig eerder intuïtief en weinig doelgericht. Dit komt onder meer in de rapportering tot uiting.
- De leraren slagen erin om taal te gebruiken als een middel om het denken te ontwikkelen. Tevens stimuleert het de leerlingen om taal als een persoonlijk expressiemiddel te leren hanteren. De leerlingen schrijven geregeld vrije teksten waarbij ze de vorm en inhoud zelf bepalen. Deze teksten zijn vooral een vorm van vrije expressie en communicatie en creëren bijkomende mogelijkheden om de schrijfvaardigheid te oefenen. Hierbij moedigen sommige leraren de leerlingen aan om reeds vroeger verworven spelling- en schrijfstrategieën toe te passen.
- Resultaten en bevindingen in verband met het spellingonderwijs hebben tot de bespreking van het deelleerplan spelling geleid. Tijdens overlegvergaderingen zijn de teamleden nagegaan in hoeverre het onderwijsaanbod dekkend is voor de vooropgestelde leerplandoelen en maakten de leraren afspraken in verband met de didactische aanpak. Hierdoor krijgt het huidige spellingonderwijs een meer doordacht en gefaseerd karakter.
- Veelvuldig teamoverleg en de aanwezige openheid voor interne expertise-uitwisseling dragen bij tot een verdere verhoging van de onderwijskwaliteit en bieden bijkomende garanties voor een continu en gradueel aanbod. Afspraken hebben reeds geleid tot een meer gelijkgericht gebruik van bepaalde taalstrategieën. In een aantal klassen zijn deze ondersteunende strategieën duidelijk zichtbaar in het klasbeeld aanwezig en kunnen taalzwakke leerlingen hierop een beroep doen.
- In meerdere groepen krijgen de ouders een duidelijk en gedetailleerd beeld over de evolutie die hun kind voor de verschillende domeinen van het leergebied doormaakt. De evaluatie en de rapportering van het domein luisteren en spreken daarentegen is eerder summier en weinig doelgericht.

4.4 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

- Op basis van een geïntegreerd onderwijsaanbod en de specifieke didactische aanpak aan de hand van Freinettechnieken doet de school voldoende inspanningen om de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren na te streven.
- Het team beschikt over een netgebonden leerlijn in correlatie met de leergebiedoverschrijdende eindtermen. Dit document is nog geen voorwerp van gesprek geweest om aldus de talrijke initiatieven en activiteiten te structureren binnen een schooleigen, gradueel opgebouwde planning.
- De keuze van de school om zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling te werken met leeftijdsgemengde groepen draagt er toe bij dat kinderen van en met mekaar kunnen leren. In de kleuterafdeling leggen de leraren reeds een basis voor het latere leren leren. Transferabele vaardigheden vinden toepassingsmogelijkheden in de gewoontevorming, de zelfstandigheidstraining en in het zich eigen maken van het schoolsysteem.
- De leraren benaderen leren leren als een actief en constructief leerproces met brede toepassingsmogelijkheden in het hele onderwijsleerproces. Binnen de verschillende leergebieden, via allerlei actieve werkvormen en in de sterk uitgebouwde projectwerking krijgen de leerlingen ruime oefenkansen om zelf te leren plannen en zelfstandig te werken en allerhande informatiebronnen te raadplegen. Tevens zorgt deze werking ervoor dat leerlingen intrinsiek gemotiveerd zijn om te 'willen kennen en kunnen' waardoor ze zich een gepaste leer- en werkhouding aanmeten.
- In een aantal klassen van de kleuterafdeling bevordert het gebruik van stappenplannen en pictogrammen de zelfsturing van de kinderen. In de lagere afdeling ondersteunen heuristieken, algoritmen en allerlei hulpmiddelen het leerproces. De wijze waarop deze leerstrategieën gebruikt worden, is leerkrachtafhankelijk.
- Voornamelijk in de hoogste klassen besteden de leraren bijzondere aandacht aan leren studeren door de leerlingen leerstofeenheden te laten structureren en synthetiseren. De leraren trainen het geheugen van de leerlingen via toneel, gedichten en Franse dialogen. Het verwerken, verinnerlijken, inprenten en reproduceren van grotere leerstofdelen, gespreid over een langere periode, behoort niet tot de schoolcultuur.
- In de ene graad al meer dan in de andere zijn er binnen de rapportering sporen terug te vinden van aspecten van leren leren. Hierbij hanteren de teamleden eerder zelden het geïntegreerd principe.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school heeft een lange weg afgelegd in haar zoektocht naar een meer doelgericht en effectief zorgbeleid. Onder impuls van de huidige zorgcoördinator is een veranderende visie op zorg merkbaar. De vernieuwende inzichten en de veranderingsbereidheid bij de meeste teamleden vormen een basis om de bestaande zorgvisie aan te passen. De school beschikt alsnog niet over een gezamenlijk gedragen en degelijk uitgeschreven zorgplan dat bijdraagt tot een meer intentioneel en gestructureerd zorgbeleid op school-, leraren- en kindniveau.
- Binnen de geïntegreerde zorg op school neemt het creëren van krachtige leeromgevingen een centrale en waardevolle plaats in. Het open en positief klasklimaat biedt ruimte voor de ideeën en het initiatief van de kinderen waardoor motiverende leeromgevingen ontstaan die aansluiten bij hun leefwereld. De leraren stimuleren de kinderen om leerinhouden actief te ontdekken en te verwerken en doen een beroep op het probleemoplossend vermogen van deze jongeren.
- De rol van de leraar als eerstelijnszorgverstreker in het hele onderwijsleerproces is voorlopig eerder bescheiden. Sommige leraren integreren consequent en doelgericht ondersteunende activiteiten voor zwakkere leerlingen en gebruiken onder meer de aanwezige remediëringmaterialen in bestaande methodes. Voor sterke leerlingen gaan ze op zoek naar extra uitdagende opdrachten die een meer algemene vorming beogen.
- In meerdere gevallen wendt de school de beschikbare uren zorg aan voor de opsplitsing van groepen. Het team gaat er nog te vaak vanuit dat een opsplitsing van de klasgroep volgens leeftijd leidt tot een betere afstemming op de mogelijkheden en/of noden van de kinderen. In sommige gevallen blijven ‘zorgmomenten’ beperkt tot de opsplitsing van de klasgroep waarbij er voor alle kinderen éénzelfde aanbod wordt

voorzien. Het is niet steeds duidelijk in welke mate observaties leiden tot doelgerichte ondersteuning op maat van het kind.

- De zorgcoördinator onderneemt waardevolle initiatieven om de kwaliteit van het zorgbeleid te optimaliseren en plant op termijn bijkomende acties om het zorgbeleid op leraren- en schoolniveau verder uit te bouwen. Voorlopig gaat er nog veel tijd en energie naar de begeleiding van leerlingen. De uitgewerkte stappenplannen op leerlingenniveau geven een grondig overdacht en gedetailleerd beeld weer over het begeleidingstraject dat wordt doorlopen. De kwaliteit van deze stappenplannen is nog niet optimaal onder meer door het ontbreken van meer afgebakende doelen op middellange termijn en de beperkte aandacht voor de evaluatie van de effecten.
- Op schoolniveau zijn de meningen verdeeld over de afname van genormeerde toetsen. Het behoort niet tot de schoolcultuur om op een gestructureerde en systematische wijze de ontwikkelingsevolutie van kinderen in kaart te brengen. Een aantal leraren zijn ervan overtuigd dat persoonlijke observatiegegevens – vrijblijvend in de tijd en vaak niet gekoppeld aan de leerplandoelen – voldoende garanties bieden om de evolutie op te volgen en mogelijke problemen te detecteren. Op basis van documentanalyse en gesprekken stelt het inspectieteam voor een aantal kinderen een laattijdige diagnose van leerproblemen vast waardoor de hulpverlening vertraagd van start ging.
- Opvallend veel leerlingen doen beroep op externe hulpverlening. Vooral bij de oudste leerlingen springt het hoge procentuele aantal in het oog. Het is een uitdaging voor het team om hiervoor een aanvaardbare verklaring te vinden en de nodige acties voor een krachtige, schoolinterne hulpverlening op te zetten. Er is een vlotte samenwerking met externe hulpverleners. Op geregelde tijdstippen vindt er informatie-uitwisseling plaats.
- Sinds dit schooljaar gaat er veel aandacht naar de communicatie met ouders in verband met de individuele begeleiding van zorgleerlingen. De zorgcoördinator zorgt ervoor dat de ouders op de hoogte zijn van opgestarte begeleidingstrajecten, rapporteert consequent over de inhoud en het verloop van zorginterventies en reikt eventueel tips aan.
- De bespreking van zorgvragen is een vast onderwerp op de tweewekelijkse teamvergaderingen. Het structureel inbouwen van deze intervisiemomenten is een te waarderen initiatief en betekent ongetwijfeld een meerwaarde voor de hele zorgwerking. Daarnaast participeren meerdere leraren aan externe nascholingen en delen achteraf, al dan niet schriftelijk, hun bevindingen met het hele korps.

5.6.3 Loopbaanbegeleiding

5.6.4 Sociale en emotionele begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- In De Appeltuin zijn ontwikkelen en leren een sociaal gebeuren waarbij de samenwerking in groepsverband van hoog belang is. Vanuit de schooleigen visie beschouwen de teamleden elk kind als een volwaardig persoon waarbij wederzijds respect, de aandacht voor een hoog welbevinden en een ondersteunende omgang met elkaar maken dat de school een veilig en aangenaam klas- en schoolklimaat vooropstelt.
- Kinderen worden sterk aangemoedigd om op hun eigen persoonlijke wijze uiting te geven aan hun gedachten en gevoelens. Dat kan door middel van taal in de vrije teksten, maar ook met een hele reeks andere creatieve expressievormen zoals toneel, dans, muziek, schilderen en knutselen.

- In de praatronde en in de klasraad leren de kinderen luisteren naar elkaar. Conflicten worden uitgepraat, afspraken gemaakt, meningen naar voor gebracht, taken verdeeld ... Door democratisch en coöperatief overleg bevorderen de leraren het sociaal functioneren van de kinderen.
- In de leerlingenschoolraad is een vertegenwoordiging van alle klassen aanwezig. De kinderen krijgen inspraak in de totale werking van de school. Ze bepalen mee de afspraken en ervaren dat een degelijk functioneren van de school en het samenleven van kinderen afspraken vereisen.
- De wekelijkse slotmomenten, de klasoverschrijdende activiteiten en ateliers vergroten het samenhorigheidsgevoel tussen de kinderen.
- Alle teamleden voelen zich verantwoordelijk voor de sociaal-emotionele begeleiding van alle leerlingen. De school hanteert een anti-pestbeleid met zowel preventieve als remediërende maatregelen. Het sociaal-emotioneel welzijn van leerlingen is geregeld onderwerp van gesprek tijdens teamvergaderingen en het multidisciplinair overleg. Indien nodig volgen oudergesprekken, wordt een beroep gedaan op de zorgwerking of de ondersteuning door externen.
- Bevindingen van leraren en ouderbevragingen resulteerden in een aangepaste aanpak en begeleiding van de kinderen. Analyse en interpretatie van deze gegevens mondden uit in verschillende initiatieven zoals de organisatie van de winterbibliotheek, de speelplaatsvernieuwing- en werking, hernieuwde afspraken voor het toezicht en de naschoolse opvang ...
- Het team professionaliseerde zich inzake geweldloze communicatie en de aanpak van grensoverschrijdend gedrag en deed hiervoor een beroep op een externe instantie.
- In de deelgroepvergaderingen (klasgesprek tussen ouders en klasleraar) zijn de sociale interacties en de groepssfeer onderwerpen van gesprek. Zowel in de individuele oudercontacten als in de leerlingenrapporten nemen sociaal-emotionele aspecten van de kinderen een voorname plaats in.

5.7 Evaluatie

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De schriftelijke communicatie met ouders in verband met de kostenbeheersing in het basisonderwijs is niet volledig correct en transparant. De informatiebrochure *De Appeltuin concreet van A tot Z* vermeldt niet dat er geen kosten mogen worden aangerekend om de ontwikkelingsdoelen na te streven en de eindtermen te bereiken, bevat geen bijdragelijst zodat ouders bij het begin van het schooljaar een zicht zouden hebben op de kosten die de school kan doorrekenen en accentueert onvoldoende het vrijblijvende karakter van een mogelijke gift (BaO/2007/05 Kostenbeheersing in het basisonderwijs).
- De Appeltuin draagt ouderparticipatie hoog in het vaandel. Alle ouders van schoolgaande kinderen zijn lid van de VZW De Appeltuin. Het beleid wordt uitgestippeld door een schoolraad/bestuur waarin de ouders, de leraren en de coördinator vertegenwoordigd zijn en waarbij elk lid de eindverantwoordelijkheid voor een bepaald takenpakket meedraagt. Daarnaast is er het dagelijks bestuur dat wekelijks vergadert en waarin tevens één ouder uit de schoolraad/dagelijks bestuur is vertegenwoordigd.
- Op schoolniveau zijn er eveneens een aantal werkgroepen actief die een ondersteunende functie hebben in de praktische organisatie van schoolactiviteiten en in de uitvoering van opdrachten die in het verlengde liggen van de bestuurswerking. Alle ouders zijn via de deelgroepen nauw bij de klaswerking betrokken. Tijdens deze samenkomsten worden de werking van de klas, de ouderparticipatie, de evaluatie en de schoolwerking in het algemeen besproken.
- Voor het derde jaar op rij organiseerde het bestuur een online-bevraging bij de ouders. De school beschouwt deze gegevens als waardevolle aanvulling voor de bewaking van haar onderwijskwaliteit. De analyse van deze gegevens resulteert in een jaaractieplan dat sinds kort wordt aangevuld met doelen die van buitenaf op de school afkomen.
- De school is zoekende om het gevoerde outputbeleid te optimaliseren. Er vinden waardevolle initiatieven plaats die de tevredenheid van de verschillende participanten in kaart brengen en die in meerdere gevallen tot adequate bijstellingen hebben geleid. Over de afname van genormeerde testen en toetsen aan het einde van de basisschool zijn de meningen verdeeld. De teamleden zien dit nog niet als een objectief middel om hun eigen onderwijsleeraanbod te analyseren, bij te sturen of te borgen. De leraren doen vooral een beroep op eigen toetsen om de effecten van het onderwijs te meten en gaan hierbij in beperkte mate de correlatie met de leerplandoelen na. Sommige schoolactoren zijn zich ervan bewust dat een meer valide effectmeting bijkomende garanties biedt om de resultaten die de school met haar leerlingen bereikt op een betrouwbare wijze in kaart te brengen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De prominente aanwezigheid van communicatie en functioneel taalgebruik in het hele onderwijsleerproces en de gehanteerde Freinettechnieken als rijke voedingsbodem voor een krachtig taalonderwijs in aansluiting bij de diverse deelleerplannen.
- De expliciete aandacht in de kleuterafdeling voor 'bronnengebruik' binnen het leergebied wereldoriëntatie waardoor een natuurlijke integratie met het leergebied Nederlands ontstaat en de basis voor het latere leren leren wordt gelegd.
- De mogelijkheden om in verschillende leercontexten, gevarieerde leersituaties en met leerinhouden uit verschillende leergebieden de eindtermen voor 'leren leren' in te oefenen en waarbij leerstrategieën worden gestimuleerd die transfer bevorderen.
- Het creëren van motiverende leeromgevingen met ruimte voor initiatief van de kinderen waardoor er een grote betrokkenheid en een levendige werksfeer ontstaat.
- De toenemende vertrouwdheid met de inhoud van het leerplan voor de onderzochte leergebieden en in enkele groepen de meer systematische planning én bewaking van het onderwijsaanbod op basis van de leerplandoelen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De gedrevenheid en het enthousiasme bij de teamleden om steeds weer opnieuw samen met de kinderen op zoek te gaan naar een onderwijsaanbod dat nauw aansluit bij hun leef- en belevingswereld.
- De grote aandacht voor het welbevinden van de kinderen en de aanwezige bekommernis in het zoeken naar een adequate begeleiding voor de socio-emotionele ontwikkeling binnen een veilig leef- en leerklimaat.
- De recent uitgewerkte leidraad om in de toekomst op meer gerichte wijze alle aspecten van de persoonlijkheidsontwikkeling van de kleuter te observeren en in kaart te brengen.
- De opgestarte processen om sterker tegemoet te komen aan individuele noden van de leerlingen. De uitgewerkte stappenplannen op maat en de duidelijke communicatie naar de ouders en leraren in verband met individuele begeleidingstrajecten.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De goede sfeer en verbondenheid tussen de teamleden die ertoe bijdragen dat alle leraren zich sterk betrokken en medeverantwoordelijk voelen voor het hele schoolgebeuren.
- De sterke participatie van de ouders aan het hele onderwijsgebeuren en de vele ondersteunende werkgroepen, samengesteld uit ouders en leraren.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Een doelgericht aanbod voor luisteren, spreken en creatief schrijven programmeren, gekoppeld aan een gerichte evaluatie en rapportering.
- Een schoolspecifieke planning voor leren leren uitwerken en leerlingen begeleiden in het verwerken, verinnerlijken, inprenten en reproduceren van grotere leerstofgehele, gespreid over een langere periode (Decreet basisonderwijs, d.d. 25/02/97, art.44).
- Streven naar valide evaluatiegegevens waarbij de correlatie met de leerplandoelen niet uit het oog wordt verloren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Met het oog op een intentioneel en gestructureerd zorgbeleid de bestaande zorgvisie op basis van de huidige inzichten en de veranderingsbereidheid bij de teamleden bijsturen.
- Zich verder bekwamen in het detecteren van leerproblemen, kritisch reflecteren over de aanwending van de zorguren en de kwaliteit van de huidige eerstelijnszorg verder optimaliseren.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Op een systematische wijze outputgegevens in verband met de leerprestaties van leerlingen en outcomes verzamelen, analyseren en interpreteren om aldus de aanwezige onderwijskwaliteit te bewaken en eventueel bij te sturen.
- Transparante informatie in de schriftelijke communicatie naar ouders verschaffen en de decretale onderrichtingen in verband met de kostenbeheersing in het basisonderwijs correct naleven (BaO/2007/05 Kostenbeheersing in het basisonderwijs).

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring:

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Hilde Bosmans

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: